

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 28 marca 2018 r.

Poz. 1956

WOJEWODA ŚLĄSKI

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR NPIL.4131.4.58.2018 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 27 marca 2018 r.

w sprawie zmiany nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 w związku z art. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r., poz. 744 z późn. zm.), dalej jako „ustawa”

zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się nazwę ulicy "**Józefa Maronia**" (12389) położonej na terenie Miasta Chorzów, na całym jej przebiegu, na "**Kurta Aldera**".

§ 2. Wykonanie zarządzenia zastępczego powierza się Prezydentowi Miasta Chorzów.

§ 3. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

§ 4. Zarządzenie podlega wykonaniu począwszy od dnia wejścia w życie.

Uzasadnienie

Przepisy art. 1 ust. 1 i 2 ustawy stanowią, że nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Przepis art. 6 ust. 2 ustawy stanowi, że w przypadku niewykonania tego obowiązku w ww. terminie tj. do dnia 2 września 2017 r.

właściwy wojewoda ma obowiązek wydania zarządzenia zastępczego, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął wyżej wskazany termin. Wydanie ww. zarządzenia zastępczego, zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy winno zostać poprzedzone uzyskaniem opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z przepisem art. 1.

W przedmiotowej sprawie Wojewoda Śląski pismem Nr NPII.4100.279.2017 z dnia 19 października 2017 r. zwrócił się do Prezydenta Miasta Chorzów o udzielenie informacji, dotyczącej m.in. ulicy "Józefa Maronia" położonej na terenie miasta Chorzów, tj. kto i kiedy nadał nazwę tej ulicy. W przypadku, gdy była to Rada Miasta Chorzów (ew. Miejska Rada Narodowa), poproszono o przesłanie Wojewodzie uchwały w sprawie nadania nazwy ww. ulicy wraz z uzasadnieniem. W odpowiedzi, pismem z dnia 24 października 2017 r. Prezydent Miasta Chorzów wyjaśnił, że nazwa ww. ulicy nadana została uchwałą Nr VIII/33/85 Miejskiej Rady Narodowej w Chorzowie z dnia 14 listopada 1985 roku. Jednocześnie wskazał, że Gmina nie posiada obecnie dokumentów związanych z nadaniem ww. nazwy, gdyż zostały one przekazane w całości do Archiwum Państwowego w Katowicach.

Powyżej wskazanej ulicy Józefa Maronia w Centralnym Rejestrze Ulic (ULIC) prowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny nadano identyfikator 12389.

Wojewoda Śląski, realizując wymóg wynikający z art. 2 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 3 ustawy, pismem z dnia 16 listopada 2017 r., Nr NPII.4100.345.2017 zwrócił się do Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii dotyczącej zgodności nazwy m.in. ulicy "Józefa Maronia" terenie Miasta Chorzów z art. 1 ustawy. W dniu 8 marca 2018 r. Wojewodzie Śląskiemu została doręczona opinia Nr BBPR-075-2(31)/18 wskazująca, że w ocenie Instytutu Pamięci Narodowej nazwa ulicy "Józefa Maronia" w miejscowości Chorzów jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

W ww. opinii wskazano, m.in. że *Józef Maroń (1898 - 1977) (...) "Po powstaniu w grudniu 1918 r. Komunistycznej Partii Niemiec (KPD), Maroń uczestniczył w jej wiecach, zebraniach i demonstracjach. Od stycznia 1919 r. został jej formalnym i aktywnym członkiem. Po powstaniu w Zakładach Azotowych w Chorzowie rewolucyjnej rady robotniczej, Maroń włączył się w jej działalność. We wrześniu 1920 r. w wyniku połączenia się organizacji lewicowych z komórkami Komunistycznej Partii Niemiec powstała Komunistyczna Partia Górnego Śląska. Maroń wydawał m.in. komunistyczną gazetę "Śląska Prawda". W 1923 r. po włączeniu Komunistycznej Partii Górnego Śląska do Komunistycznej Partii Robotniczej Polski, Maroń włączył się w jej prace. Jego zadaniem była organizacja komórek zakładowych oraz komitetów dzielnicowych na terenie Chorzowa. Zorganizował m.in. komórkę KPRP na terenie elektrowni w Chorzowie Starym oraz w kopalni "Chorzów". W Zakładach Azotowych natomiast, z powodu restrykcji dyrekcji, ograniczył się tylko do założenia komórki Międzynarodowej Organizacji Pomocy Rewolucjonistom - struktury będącej dodatkowym narzędziem oddziaływania bolszewików na społeczeństwa innych krajów. Organizował również spotkania na terenie śląska z postaciami komunistycznymi m.in. spotkanie ze Stanisławem Łańcuckim. W 1924 r. za działalność komunistyczną został aresztowany. Po roku został wypuszczony z więzienia i nadal prowadził działalność komunistyczną m.in. zakładając Komitet Dzielnicowy Komunistycznej Partii Polski w Chorzowie Starym. (...) W 1932 r. w wyborach uzyskał mandat radnego do Gminnej Rady Narodowej w Chorzowie Starym jako reprezentant komunistów. (...) Po zakończeniu wojny został działaczem komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej, a po 1948 r. w Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Pełnił m.in. funkcję członka Egzekutywy Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Katowicach oraz pełnił funkcję przewodniczącego komunistycznej Wojewódzkiej Rady Związków Zawodowych. Był także zastępcą przewodniczącego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Chorzowie.*

Wojewoda Śląski w pełni podziela i przyjmuje wnioski płynące z ww. opinii, uznając konieczność zmiany nazwy ulicy "Józefa Maronia" jako sprzecznej z art. 1 ustawy.

Pismem Nr NPII.4100.345.2017 z dnia 16 listopada 2017 r. Wojewoda zwrócił się do Prezydenta Miasta Chorzów z prośbą o podanie propozycji nowej nazwy ww. ulicy, adekwatnej do nazw ulic, które położone są w najbliższej okolicy.

W odpowiedzi, pismem z dnia 20 listopada 2017 r., Prezydent Miasta Chorzów zaproponował dla ww. ulicy nazwę "Kurta Aldera". Jednocześnie w załączeniu przesłał życiorys proponowanego patrona.

W związku z powyższym - uwzględniając propozycję Prezydenta Miasta Chorzów - Wojewoda Śląski postanawia o nadaniu ulicy Józefa Maronia położonej na terenie Miasta Chorzów nazwy "Kurta Aldera".

Kurt Alder (ur. 10 lipca 1902 w Königshütte (obecnie Chorzów), zm. 20 czerwca 1958 w Kolonii) – profesor nauk chemicznych, laureat Nagrody Nobla z chemii w 1950 r. za odkrycie i badania nad reakcjami skoordynowanymi z udziałem dienów.

Młodość spędził w Chorzowie. Edukację szkolną rozpoczął 1 kwietnia 1908 r. w męskiej szkole powszechnej nr V, w której nauczał jego ojciec, następnie w Wyższej Szkole Realnej o profilu matematyczno-przyrodniczym. Rodzina Alderów przeżyła w Królewskiej Hucie okres powstań śląskich i plebiscytu. Po zdaniu matury przez Kurta Aldera, rodzina przeniosła się do Berlina, gdzie K. Alder rozpoczął studia na Uniwersytecie Humboldtów w Berlinie. Po semestrze zimowym przenieśli się do Kilonii, gdzie Alder kontynuował studia na Uniwersytecie Chrystiana Albrechta i w 1924 roku uzyskał absolutorium. Swymi postęпами w nauce zwrócił na siebie uwagę ówczesnego dyrektora Instytutu Chemii Otto Dielsa. Diels prowadził wtedy badania nad reakcją addycji estrów kwasu azodikarboksyłowego do związków nienasyconych. Alder efekt swoich badań pod kierunkiem Dielsa uwieńczył pracą doktorską, którą obronił 24 lipca 1926 r.

Od początku 1927 roku pod kierunkiem Otto Dielsa pracował nad reakcjami pericyklicznymi węglowodorów nienasyconych. Pierwsze wyniki badań opublikowali w 1928 roku w Justus Liebigs Annalen der Chemie. W publikacji tej po raz pierwszy pojawiło się pojęcie syntezy dienowej, obecnie znanej pod nazwą reakcji Dielsa-Aldera. Wiedza o tych zjawiskach była bardzo ważna do wyjaśnienia budowy chemicznej związków naturalnych oraz przebiegów procesów życiowych. Ponadto umożliwiała otrzymywanie środków owadobójczych oraz produkcję różnych barwników, leków, czy półproduktów do tworzyw sztucznych. W sumie opublikował na ten temat ponad 150 prac naukowych. W 1930 roku habilitował się na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Kilońskiego, uzyskując tym samym prawo do prowadzenia wykładów uniwersyteckich. Objął stanowisko docenta prywatnego. 15 września 1934 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego.

W grudniu 1936 roku objął stanowisko kierownika laboratorium w zakładach IG Farben w Leverkusen, gdzie pracował nad kauczukiem syntetycznym "Buna". W 1940 roku objął na Uniwersytecie w Kolonii kierownictwo Katedry Chemii Eksperymentalnej i Technologii Chemicznej oraz funkcję dyrektora Instytutu Chemii.

W latach 1949/1950 pełnił funkcję dziekana wydziału Filozoficznego Uniwersytetu w Kolonii. W grudniu 1950 r. otrzymał wraz z Otto Dielsem Nagrodę Nobla za odkrycie syntezy dienowej.

W 1955 r. wziął udział w spotkaniu niemieckich laureatów Nagrody Nobla w Lindau nad Jeziorem Bodeńskim, które zostało zorganizowane z inicjatywy hrabiego Bernadotte. Uchwalono na nim manifest z Lindau, wzywający do zakazu użycia broni atomowej.

Nie ulega wątpliwości, że Kurt Adler zasługuje na uhonorowanie poprzez uczynienie go patronem ulicy w Chorzowie, a nazwa ulicy "Kurta Adlera" pozostaje zgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

Reasumując, wydanie zarządzenia zastępczego w przedmiotowej sprawie należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Na niniejsze zarządzenie zastępcze, zgodnie z art. 6c ustawy, w związku z art. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki oraz ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 2495), służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia zarządzenia, jedynie w przypadku, gdy brak możliwości wykonania obowiązku, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy, wynikał z przyczyn niezależnych od jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat. Zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

z up. Wojewody Śląskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru Prawnego

Krzysztof Nowak

Otrzymuje:

Rada Miasta Chorzów